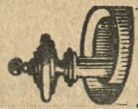

OPIEKUN KATOLICKI

Nr 36.

W pracy i oświacie, przyszłość nasza!

Rok XV.

Bytom (Beuthen O/S.) dnia 5 maja 1888.

Opiekun Katolicki wychodzi co środę i sobotę. Przedpłata kwartalna wynosi na pocztach jak i dla miejscowych 1 markę; w Austrii z przesyłką 75 cent.; w Ameryce 1/2 dolara. Listy nadsyłać należy franko pod adresem: Redakcyi lub E-spedycyja „Opiekuna Katolickiego“ w Bytomiu (Beuthen O/S.) Dyngstrasse 27. Za ogłoszenia płaci się od wiersza petytowego lub zajętego miejsca 20 fen.

Ogłoszenia przyjmuje E-spedycyja w miejscu, jako też i w Wroclawiu Rudolf Mosse oraz Haasenstein & Vogler w Berlinie i Hamburgu. — W Warszawie Rajchman i Frenkler, ulica Senatorska Nr. 18. — W Frankfurcie n. M. Daube & Co. — W Paryżu i na całą Francją A. Sławiński Paris, Rue Veselý Nr. 3. Rekopisma nadesłane Redakcyi nie zwracają się, lecz bywają niszczone.

Wskutek ważnej a koniecznej dalszej podróży, zmuszony byłem wydać ten numer tylko w pół arkusza, gdyż czas na więcej nie pozwolił, za co bardzo przepraszam Szanownych Czytelników. Uszczerbek ten postaram się później wynagrodzić.

Ks. Fr. Przymczyński.

Bytom, dnia 4 maja.

Stosunki polityczne między Niemcami a Rosją zaczynają znowu jakoś więcej mgłą zachodzić. Po wycieczkach o walorach rosyjskich, pojawiają się teraz rozmaite uwagi, które wcale nie świadczą o serdeczności i przyjaźni sąsiedzkiej. „Post“ berlińska wskazuje na to, że Rosya przez dzienniki sobie oddane stara się obudzić w Austrii nieufność do Niemiec i szczerą tego sprzymierzenia. „Post“ kończy tem, że niechciałaby zakłócać dobrego w Niemczech mniemania o przyjaźni rosyjskiej, bo wie, że w Rosyi walczą z sobą stronnictwa o wpływy i panowanie, a Rosya wnet, za rok najpóźniej, musi powziąć ważną uchwałę. A właśnie o treść tej uchwały walczą tam stronnictwa. Tej walki nie mogą Niemcy spuścić z oka, aby wiedzieć, który kierunek bierze w Rosyi górę i według tego postępować muszą.

Mowa

Arcybiskupa lwowskiego, ks. Morawskiego na audyencji pielgrzymów polskich w Watykanie.

Ojcie święty!

W ślad za niezmiernym tłumem wiernych Chrystusowych, którzy w tym roku Twego jubileuszu kapłańskiego z wiernością, miłością i uległością do stóp Twych, Ojcie święty upadają, składając Ci z powodu tak wielkiej od Boga danej Ci łaski, życzenia i upraszając Cię o Twe błogosławieństwo, przychodzimy i my Arcybiskupi i Biskupi trzech obrządków katolickich z dalekich prowincyi Austrii, z Galicyi, W. Księstwa Krakowskiego i z Bukowiny wraz z wiernymi naszymi dyccezji, a przychodzimy wszyscy zobowiązani równą uległością synowską i serdeczną miłością dla Ciebie, Ojcie święty, i dla tej Stolicy Piotra św., na którą z zarządzenia Boskiego wyniesiony zostałeś, na której jako Najwyższy Kapłan nowego testamentu, jako wierny stróż najdroższego skarbu wielkiego objawienia, jako nieomylny Głosiciel prawdy, jako Najwyższy Kierownik, Rządca i Pasterz Kościoła Bożego, jako prawdziwy następca Piotra świętego i jako widzialny na ziemi Namiestnik Chrystusa, nas wszystkich, owce i jagnięta Chrystusa, pasiesz, wskazując nam drogi Pana do portu wiecznej szczęśliwości.

Skoro Chrystus Pan, poznawszy w Tobie miłość Piotra św., poruczył Ci, Ojcie św., owce całej swej owczarni, natychmiast skierowałeś czułe swe oko i serce ojcowskie w te nasze ostateczne społeczności chrześcijańskiej okolice. Troskliwie sercem szukając środków na wzmocnienie tego przedmurza, przywołałeś na pomoc nie tylko obronę Nieba, lecz i ziemską siłę, wyniosłeś bowiem Ojców naszej wiary, Apostołów Słowian, przez kult publiczny i nakazałeś wszystkim ludom katolickim zzywać ich opieki. Mając pieczę nad

pomyślnością Kościoła ruskiego, rozporządziłeś na wzmocnienie wiary katolickiej pomiędzy Rusinami to, co uważałeś za najbawniejsze, i erygowałeś nową Stolicę biskupią ruską w Stanisławowie, przez co wszystkich prawowiernych Rusinów serca więcej, aniżeli dotychczas ku Sobie przyciągnąłeś. Taką samą, iście ojcowską troską otaczasz inny wschodni, ormiański obrządek, nie kładąc żadnej różnicy pomiędzy katolikami obrządków wschodnich a obrządkiem łacińskim, które naród polski od wieków tak w czasach pomyślnych, jak ciężkich, wiernie i święcie pielęgnuje.

My, ojcze święty, którzy pełnimy urząd Biskupów w owych stronach, w królestwie Galicyi, w Wielkim Księstwie Krakowskim i Księstwie Bukowińskim, różne wschodnie obrządki łączymy z zachodnim w jedności wiary i w posłuszeństwie względem Ciebie, który jesteś kamieniem węgielnym jedności kościoła; w odległych dyccezjach naszych odczuwamy ożywcze tchnienie miłości Twojej, jaką obejmujesz owe okolice nasze; i gdy świat cały obchodzi tryumfalny jubileusz kapłaństwa Twojego, pospieszamy i my do Twego wysokiego tronu, niosąc ci hołdy serc naszych i sześć milionów owieczek, które słuchają naszego głosu. Serdecznie składam, dzięki u Twoich stóp, Ojcie święty, za wszystko, co uczyniłeś celem wzmocnienia i pomnożenia wiary pomiędzy ludami słowiańskimi; wyznajemy, że wytrwale stoimy przy Tobie i ślubujemy, iż zawsze przy Tobie wiernie stać będziemy, i że chcemy zawsze słuchać pokornie głosu Twego, jako głosu Piotra. Nie pozorny, lecz z głębi serca pochodzący szczerą miłością afekt okazujemy Ci, Ojcie święty, jaki najlepszemu ojcu winni są wdzięczni synowie i który całym sercem współczuć nam każe z Twoimi niepokojami i krzywdami, które w Tobie cierpi cały Kościół i cała społeczność chrześcijańska.

Gorąco pragniemy, aby miłosierny Bóg położył koniec obecnym utrapieniom, prosząc, abyś, odzyskawszy zupełną wolność, jaka się należy Najwyższej Twojej Apostolskiej Godności z prawa Boskiego i ludzkiego, usunąwszy wszelkie przeszkody, mógł rządzić Kościołem Bożym.

Najpokorniej błagamy Boga, aby Ci, Ojcie św., dał długie pasma dni, iżbyś jeszcze własnymi oczami ujrzeć mógł najcenniejsze plony swoich prac apostolskich i usiłowań, iżbyś jak najdłuższe lata mógł przewodniczyć i sterować łodzią Piotrową, iżbyś za łaską Bożą i pomocą niebieską od nieprzyjaciół zaczępek wolen, przez mądrość z Nieba Ci daną, przez niezwykłą cierpliwość i słodką łagodność nieprzyjaciół nawet do upamiętania i na poprawy drogę doprowadził, tak żeby porzuciwszy błędy swoje i herezyje, z skruszonym sercem przyłączyli się do jednej, jedynej trzody Chrystusa, której Ty, Ojcie święty, jesteś pasterzem, by się stała jedna owczarnia i jeden pasterz.

Przegląd polityczny.

NIEMCY.

Berlin. Nowe monety, srebrne z popiersiem Fryderyka III jeszcze nie tak prędko ukazały się w obiegu. Potrzeba bowiem kilka tygodni czasu, żeby przygotować odpowiednie stemple dla mennicy królewskiej.

Gdy wszystko będzie gotowe — a nastąpi to około połowy czerwca — robota mechaniczna pójdzie nadzwyczaj szybko, bo prasy mogą dostarczyć blisko 1000 sztuk na minutę.

Wiadomości miejscowe i potoczne.

Bytom. Wielką krzywdę wyrządzają handlarzom naszym w pogranicznych miasteczkach żydzi z Polski i Galicyi zapelniając targi i jarmarki różnym towarem spożywczym a nawet z tymże chodzą do domów. — Nasi obywatele, handlarze, muszą przecież opłacać różne ciężary, a ci obcy zarobek czyli chleb im odbierają! — Skargi więc przeciw temu nadużyciu stały się już bardzo głośne, dla tego zwracamy uwagę posłom naszym, aby się łaskawie zajęli tą sprawą. —

Opole. Nigdy się tego niespodziewano, aby węgle z Polski robiły konkurencję w Niemczech. Tak jest niestety, a to z dwóch przyczyn. Najprzód, że rubel stoi zbyt nisko a powtóre, że kolej tamtejsza znacznie zniżyła fracht. Polskie kopalnie mają już znaczne składy: w Truniu, Bytgoszczy, Gdańsku itd. Czy nie byłoby w miejscu aby i nasze koleje obniżyły ceny przewozu? tem więcej, że przez zły kurs rubla i wielkie to przeszło 2 miliony centarów mniej teraz odchodzi do Rosyi zład węgla.

M. Kołów. 11letni chłopiec przybył tu z Ameryki w odwiedzinach do swych dziadków. Po kilku tygodniach pobytu, powraca tenże przez Londyn, gdzie go ojciec oczekiwać będzie, napowrót do Ameryki.

Głwice, 30 kw. Już od 3 dni czynili tu przygotowania do godnego przyjęcia ks. Biskupa który dziś tu przybył, aby udzielać Sakramentu św. Bierzmowania. Wjazd i przyjęcie było wspaniałe, przez nieprzeliczone tłumy ludu i 25 księży. Już 20 lat temu jak mieliśmy tu podobne szczęście.

Rozmaitości.

* Roślina jadowita. Ze wsi zwracają nam uwagę na szkodliwość rośliny trującej (Cicuta virosa, Wasserschirling), gminnie nazywana świńska wesz, której korzenie podobne do brukwi. Powódź tegoroczna w znacznej ilości z ziemi wyrwała i na łąkach pozostawiła dużo tej trującej rośliny. W Obornickim ustracił nagle dzierzawca młyna dwie sztuki bydła, a weterynarz i ludzie starsi przypisują korzeniowi owemu przyzęną śmierć. Bydło wzdyma się i w pół godziny żyć przestaje. Trzecią sztukę uratowano zadaniem mleka słodkiego. Dobrze postąpi każdy, zanim bydło na łąki powodzią nawiedzone wypędzi, jeżeli oczyścić każe pastwisko z tego trującego korzenia. Mięso z padłego bydła trzeba było zakopać.

* Profesor Kast we Freiburgu odkrył nowy środek usypiający i nazwał go „Sulfonal.“ Nowy ten środek lekarski ma tę zaletę, że nie wywołuje snu u zdrowych i silnych osób, lecz zawsze u chorych, a szczególnie u nerwowych osób i cierpiących na dolegliwości sercowe. „Sulfonal“ sprowadza sen, nie zmieniając ciśnienia krwi. Szacowne przymioty tego nowego środka lekarskiego odkryto przypadkiem. Pacjent, którym w innym zupełnie celu dano zażyć tego środka, z początku przedstawiał się jak odurzony, a potem zasnął. Próby robiono dalej na zdrowych osobach, później na chorych, najprzód na lekarzach samych, a potem w szpitalach, w zakładach dla obłąkanych; z prób tych wykazało się, że „Sulfonal“ zaletami swymi przewyższa wszelkie inne środki usypiające.

* W powszechnej modlitwie kościelnej przywrócono na żądanie cesarza Fryderyka starą formę, w której cesarz nazwany „sługą Bożym“ —

Szanownej Publiczności Bytomia i okolicy donoszę niniejszem, że od 1 kwietnia tr. otworzyłem tutaj w domu p. Morawskiego rynek Nr. 6.

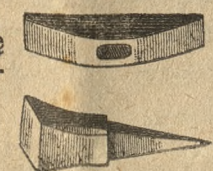
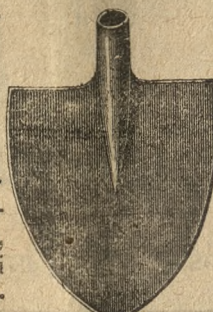
Handel towarów żelaznych, kuchennych, gospodarczych i t. d.

mianowicie: garnków modrych i żelaznych emaliowanych, noży, widelcy, narzędzi dla wszystkich rzemieślników, łopat i widel, gwoździ i haków różnego gatunku, zamki, okucia, lampy różnego rodzaju, świeczniki i krzyże mosiężne, strzelby, pistolety, rewolwery i wszelkie inne przedmioty do zawodu tego należące, w wielkim wyborze po najtańszych cenach.

Przyrzekając rzetelną i sumienną usługę, proszę szanownej Publiczności o łaskawe poparcie mego przedsięwzięcia. Z szacunkiem

Hermann Leipziger,

Bytom, rynek Nr. 6.

Polecam po najtańszych cenach mój wielki skład pięknie palących się

Cygar

1 kista (100 sztuk) po 2, 2,25, 2,50, 2,70, 3, 3,10, 3,30, 3,60 i t. d. i t. d.

Prawe wina

od najtańszego do najwyborniejszego gatunku.

Bytom.

FR. ZAWISCHA.

Obok starego kościoła farnego, ulica tarnowicka Nr. 36.

W księgarni Fr. Pinkowskiego

w Królewskiej Hucie (Königshütte) ul. Kronprinzenstr. nr. 77 są na składzie piękne obrazy, pamiątki 50 letniego jubileuszu Jego Świątobliwości Papieża Leona XIII., wykonane na sposób fotograficzny w 19 farbach i drukiem złoconym z 257 portretami. Wielkość obrazu 60 cent. szerokość 75 cent

Cena za obraz ten tylko 3 marki.

Również polecam mój wielki skład obrazów w rozmaitych ramach, świętych figur w każdej wielkości, krzyżki z mosiądzu, cynowe, srebrne i pozłacane świeczniki, lampki przed obraz Matki Boskiej, kropielniczki do święconej wody, różańca, medaliki, szkaplerze i krzyże dla szkół. Książki modlitewne i ku nauce, śpiewniki w pojedynczej jak i najpiękniejszej oprawie

Najniższe ceny, także i na odpłatę.

Abonować tu można na wszelkie dzieła i pisma, rozumie się i „Opiekuna Katolickiego.“

Franc. Letzel

w Bytomiu ul. Dyngos przy Bulewarze Nr. 32

poleca wielki swój skład żelaza, wszelkich wyrobów z żelaza, ocelu, blachy itp. jak i różne maszyny gospodarcze.

Na czas budowy

polecam po różnych mustrach i nacinane **plyty cementowe**, w różnych kolorach na **podłogi** każdego gatunku, **rury do puszczenia wody, osuszania i kanałów w wszelkich wielkościach, gzymsy, ozdoby na mury, filary, balustrady, stopnie do schodów, rynny, odlewalnie** itp. wszystko z cementu po tanich cenach.

A. Kapst, Bytom.

BAHNHOF-HOTEL (E. Noak.)

Najwygodniejszy dla podróżnych. Pokoje od 1,50 M. Portyer przy każdym pociągu.

Wszelkie gatunki **belek, desek itp. dla budowli i stolarzy** sprzedaje tanio

W. Geppert.

Bytom, ogrodowa ulica. (Gartenstrasse.) i w Zabrze przy dworcu.

Jako najwyborniejszy, najtańszy i pod gwa অন্য weale nie szkodliwy **środek do prania** wszelkich gatunków tkanin jak i do czyszczenia każdego przedmiotu polecamy

A. Fischer'a.

Seifenpulver. (Proszek mydlany) J. A. Adamitz, kościelna ulica 1 (skład fabryczny), Fr. Buja, ulica dworca kolei żelaznej, Paweł Schubert, bulewar, Piotr Gorecki w Rozbarku.

Moselweine

versendet in jedem Quantum

F. L. Laven,

Weinhandl. in Trier a. Mosel.

Ulica piekarska Nr. 40.

Gustav Paesler, malarz na porcelanie,

jedyny w tutejszej okolicy, poleca się

do wykonywania wszelkich napisów i ozdób na porcelanie.

Wypala także we szkłe nazwiska, monogramy itp. podobnie do wyrznięcia a o połowę taniej.

Ulica piekarska Nr. 40.

Za mało pieniędzy, wielki zysk!

Uznanie. Moja żona jest wielce zadowolniona z użycia w potrzebach domowych proszku mydlanego „Seifen-Waschpulver“ z fabryki A. Hodurka w Raciborzu. Rassek komornik sąd. w Berlinie. Paczki po 10 i 20 fen.; oprócz tego **Hodurka sławny w świecie Mortein** (uznany jako najlepszy środek dla wyniszczenia wszelkiego robactwa.) Skrobek świecący „Glanzstärke“ i proszek do zwyczajnego prania czyszczenia naczyń kuchennych „Küchenschneidputz-pulver“, jest do dostania **wszędzie** we wszystkich lepszych składach towarowych.

Paczki pocztowe, proszku do prania „Waschpulver“ (brutto 10 funtów) rozsyłam po 3,50 M. za zaliczką pocztową opłaconą.

Przeostroga! Dla tego, że podobnymi nazwami liche wyroby puszczone są w obieg z innych fabryk dla tego trzeba bardzo uważać na firmę: **A. Hodurka, Racibórz (Ratibor.)**

G. Piotrowski

w Bytomiu,

ulica dworca kolei żelaznej Nr. 42.

obok poczty

poleca się

do prac malarskich: kościołów, kaplic, stacyi i ołtarzy.

Upiększenia ołtarzy i figur.

Dalej do malowania herbów szyldów i chorągwi przy publ. uroczystościach jako też do

dekoracyi sal.

Malowanie portretów według fotografii i z osób. Do ozdobnego malowania piecy jak i pokoi i tychże tapetowania.

Huzarskie bōciki dla chłopców już od 4 M.

R. Neustadt'a

hurtowny skład obōwia i czēściowy Bytom, Rynek Nr. 16.

poleca swój wielki i doborowy skład w wszelkich gatunkach i jakości gotowe obōwie dla:

mężczyzn, dam, chłopców dziewcząt i dzieci.

Gwarancya za elegancje i dogodnośc a po tanich cenach.

Zamówienia uwzględniamy, jak i wysyłka do wyboru.

Bōty dla mēczyzn od 7 - 30 M.

Rekawiczki skōrzane od 1 M.

HAMBURGSKO-AMERYKAŃSKIE

TOWARZYSTWO AKCYJNE ŻEGLUGI PAROWEJ.

Bezpośrednia niemiecka komunikacja pocztowa

między **Hamburgiem** a **Nowym Yorkiem**

w każdą środę i niedzielę,

między **Havrem** a **Nowym Yorkiem**

w każdy wtorek,

między **Szczecinem** a **Nowym Yorkiem**

co 2 tygodnie,

między **Hamburgiem** a **Indiami Zach.**

4 razy miesięcznie,

między **Hamburgiem** a **Mexykiem**

raz w miesiąc.

Parowce pocztowe tego Towarzystwa dają bardzo dobrą sposobność do podróżowania w kajutach i w środkowych przedziałach; utrzymanie w czasie podróży jest znakomite.

Blizszych wiadomości udzieli A. Piskorsch w W. Strzelcach (Gr. Strehlitz.)

Dobrym gospodyniom

polecam:

Piękny cukier funt po 30 fen.

Piękna faryna „ „ „ 29 fen.

Świeżo palona kawa funt po 1,10,

1,20, 1,40, 1,60 M.

1 funt twardego mydła . . . 25 fen.

1 funt skrōbku . . . . . 25 „

1 funt rozynkōw . . . . . 40 „

1 funt migdałōw . . . . . 80 „

1 funt drożdży . . . . . 60 „

1 funt piēkn. ryżu 15, 20 i 25 „

jak i wszelkie inne towary po cenach najtańszych.

Bytom. **F. Buja.**

Przy lazarecie knapszafkowym.

Restauracya A. Weh'a

(daw. Wyleżoła)

Plac Fryderyka Wilhelma Nr. 7.

W każdą sobotę

wieczerza

z kiszek.

Rano o godzinie 9 podgarlic i

świeże kiełbaski.

W każdą środę

gulasz albo flaki.

W każdy czwartek

grochówka z świńskimi

uszami itp.

Na które uniżenie zaprasza

Bytom. **August Weh.**

Skład trumien,

od największych do najmniejszych mam zawsze tanio na składzie.

Przy tej sposobności polecam Szanownej Publiczności mój warsztat stolarski przy budowlach itp. Skóra i rzetelna usługa.

Robert Hensel,

Bytomiu, ulica Kościelna 18.

Stary browar miejski.

Niniejszem polecam Szanownej Publiczności Bytomia i okolicy sprzedaż

codziennie świeżego

młodego piwa.

Bytom. **Wal. Dinter.**

Brauerstr. 7. (dawn Niesel)